

ВИКОРИСТАННЯ ВЧИТЕЛЯМИ ЗАСОБІВ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПРОЦЕСІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ ПРОСВІТИ

Іванюк Ірина Володимирівна

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України*

Формування в учнів цінностей демократичного громадянства та демократичних принципів відбувається сьогодні не тільки в умовах викладання шкільних предметів громадянознавчого циклу, а й через активну участь в демократичних процесах, серед яких: учнівське та студентське самоврядування, громадянську парламентську просвіту, участь у проектах, що спрямовані на підтримку та запровадження основ демократії в навчальних закладах, формування власної громадянської самосвідомості та громадянської участі та ін., що, незаперечно, є важливим разом з системним впровадженням основ знань з громадянства в систему шкільної освіти.

Громадянська парламентська просвіта є складовою громадянської освіти, це система просвітницьких заходів формальної та неформальної громадянської освіти, що націлені на розвиток обізнаності громадян щодо устрою та функціонування парламентаризму в Україні, механізмів взаємодії та впливу громадян на діяльність парламенту та народних депутатів, посилення спроможності громадян до ефективної політичної участі у прийнятті рішень щодо вирішення суспільно-політичних питань, а також формування відповідального ставлення до своїх громадянських прав й обов'язків, пов'язаних з участю на державному та місцевому рівнях [1, с. 11 - 12].

Громадською організацією «Агенція розвитку освітньої політики» у січні 2021 р. було проведено дослідження «Громадянська парламентська просвіта в закладах освіти України» [2]. Інструменти дослідження включали в себе фокус-групи з педагогічними працівниками (28 респондентів), онлайн-опитування для учнів (2541 респондент), онлайн-опитування для педагогічних працівників (1304 респонденти). Одним із завдань дослідження було визначити ступінь готовності педагогічних працівників впроваджувати громадянську

парламентську просвіту, використовуючи засоби цифрового освітнього середовища в умовах змішаного та дистанційного навчання.

Респондентам було запропоновано висловитися з приводу того, якими онлайн-ресурсами вони користуються для підготовки до проведення онлайн-уроків, за допомогою яких цифрових інструментів вони проводять дистанційні уроки та спілкуються з учнями. Задля з'ясування готовності цілеспрямовано впроваджувати громадянську парламентську просвіту опитаним було запропоновано визначити рівень самооцінки щодо володіння педагогами цифровими інструментами для дистанційного та змішаного навчання. Розглянемо результати дослідження щодо вищезазначеної проблематики.

З'ясовано, що серед різних онлайн-ресурсів для підготовки до проведення онлайн-уроків найбільш широко опитані педагоги використовують “На Урок” (84,3%), Youtube (81,6 %) та “Всеосвіта” (72,5%). Значна кількість педагогів під час підготовки до онлайн-уроків звертається до Всеукраїнської школи онлайн (44,9%) та відкритих онлайн-уроків (40%), матеріалів освітніх спільнот Facebook (40%), EdEra (41,6%), онлайн-курсів (32,3%), матеріалів блогів (23,7%), Prometheus (21,8%). Окремі педагоги використовують такі онлайн-ресурси, як Kahoot (10%), Classtime (8,4%), TED (2,1%), Edpuzzle (1,2%) Live works heets (0,1%), Вікіпедія (0,1%), British Council (0,1%), Quizlet (0,1%), а також розробки уроків інших вчителів, що доступні онлайн (0,2%) [2, с. 55].

Результати опитування свідчать про широкий спектр інструментів, який використовується педагогами, однак найбільша перевага надається таким з них, як Viber (87,8%), Zoom (81,2%), а також “МійКлас” (30%), навчальній платформі закладу освіти (29,1%), Telegram (23,6%), електронному щоденнику (22%), GoogleAppsforEducation (19,6%), Skype (18,1%). Інші інструменти дистанційного та змішаного навчання використовуються педагогами достатньо рідко, зокрема, це: Padlet (7,7%), WhatsApp (6,8%), JitsiMeet (5,4%), Moodle (4,6%), Microsoft Teams (3,3%), ClassDojo (3,3), Tik-Tok (2,8%), Google meet (2,3%), Google classroom (2%) та ін. [2, с. 56].

У табл.1 представлено рівень самооцінки щодо володіння цифровими інструментами для дистанційного та змішаного навчання, який визначили для себе респонденти.

Таблиця 3

Рівень самооцінки щодо володіння педагогами цифровими інструментами для дистанційного та змішаного навчання (%)

[2, с. 57]

Рівень	% від усіх респондентів	% від респондентів, які працюють у міській місцевості	% від респондентів, які працюють у сільській місцевості
Високий	18,3	18,8	15,5
Достатній	63,3	63,1	64
Середній	16,9	16,7	18,5
Низький	1,5	1,4	2

Більшість педагогів (63,3%) оцінюють свій рівень володіння цифровими інструментами для дистанційного та змішаного навчання як достатній, 18,3% – як високий, а 16,9% – як середній. Як низький свій рівень володіння інтерактивними технологіями визначили лише 1,5% опитаних. Зріз за територіальною приналежністю закладів освіти, в яких працюють опитані, засвідчив, що дещо більша кількість педагогів, які працюють у міських школах, визначили свій рівень володіння цифровими інструментами для дистанційного та змішаного навчання як високий у порівнянні із педагогами, які працюють у сільських школах.

У табл.2 представлена інформація для порівняння каналів, яким найбільше надали перевагу учні задля отримання інформації про парламент, та ступенем використання цих каналів педагогами для проведення уроків й спілкування з учнями.

Таблиця 2.

Спектр використовуваних педагогами інструментів дистанційного та змішаного навчання для проведення уроків та спілкування з учнями %

[2, с. 56]

Інструмент	Вчителі (%)	Учні (%)
Viber	87,8	44
Telegram	23,6	66,4
Сайт школи	41,9	21,8
Tic-Tok	2,8	22,6
Facebook	0	22,8

Результати порівняння свідчать про певну розбіжність між каналами зв'язку, які використовують учні та педагоги, що може завадити налагодженню ефективної комунікації під час організації освітнього процесу. Вчителям доцільно враховувати побажання учнів щодо використання Telegram, Tik-Tok, Facebook.

Аналіз отриманих результатів дослідження дозволяє зробити такі висновки.

Серед різних онлайн-ресурсів для підготовки до проведення онлайн-уроків найбільш широко педагоги використовують “На Урок”, Youtube та “Всеосвіта”.

Існує широкий спектр інструментів дистанційного та змішаного навчання для проведення уроків та спілкування з учнями, який використовують педагоги у своїй професійній діяльності, однак найбільша перевага надається Viber та Zoom.

Більшість педагогів за результатами самооцінки мають високий і достатній рівень володіння цифровими інструментами для дистанційного та змішаного навчання.

На основі результатів дослідження можна припустити, що, загалом, педагоги мають достатню операційно-технічну готовність до впровадження

громадянської парламентської освіти під час дистанційного та змішаного формату навчання.

Проведене дослідження не вичерпує розв'язання всього спектра проблем, пов'язаного з готовністю вчителів до використання засобів цифрового освітнього середовища. Продовжити науковий пошук важливо в таких напрямках, як підвищення кваліфікації вчителів різних предметів із питань використання цифрових засобів навчання; створення інформаційно-цифрового середовища закладів, зокрема післядипломної, освіти; оцінювання готовності закладів освіти до здійснення дистанційного навчання; проведення подальших наукових досліджень щодо зарубіжного досвіду використання цифрових засобів інформаційно-освітнього середовища для викладання предметів громадянознавчого циклу.

Список використаної літератури:

1. Гриньова М., Паращенко Л., Юрчишин Л. Мій Парламент: розумію і впливаю: методичний посібник з громадянської парламентської просвіти для роботи з дітьми та молоддю / за заг.ред. Л. Паращенко. Київ: Майстер книг. 2020. 96 с. ISBN 978-617-7652-43-3 URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720884>
2. Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л. Громадянська парламентська просвіта в закладах освіти України. Аналітичний звіт за результатами соціологічного опитування освітян та учнів. Київ: Майстер книг. 2021. 108 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726479/>